

23%, крайньому – більше 3% [3]. На один гектар території України потрапляє 19,6 м³ стічних вод, тоді як у Росії – 6,6 м³, Білорусі – 3,9 м³.

Майже все населення України споживає неякісну питну воду, забруднені продукти харчування. За темпами смертності Україна входить до першої десятки країн світової спільноти, а за тривалістю життя посідає 60-те місце у світі. Перед загрозою опинився не лише екофонд, а й генофонд нації.

Отже, екологічні проблеми мають соціально-економічне підґрунтя. Деграція довкілля спричиняється взаємопов'язаними суспільними, антропогенними, природними та екологічними чинниками. Тому екологічні проблеми слід розглядати крізь призму розвитку суспільних відносин, складовою яких є багатоконпонентна система відносин «людина – техніка – середовище».

Список використаних джерел

1. Безуглий В. В. Економічна і соціальна географія зарубіжних країн. Київ : ВЦ «Академія», 2005. 704 с.
2. Лемешев М. А. Екологічні проблеми Європи та шляхи їх вирішення. *Економічні науки*. 1992. № 2. 701 с.
3. Кінаш І.А. Вторинне ресурсокористування, як чинник ефективної ресурсощадної діяльності. *Економічний форум*. Вип. 1, Луцьк : ЛНТУ, 2016. С.104-108.
4. Максаковський В. П. Географічна картина світу. У 2-х книгах. Книга 2: Регіональна характеристика світу. Москва : Дрофа, 2004. 480 с.

Книш М. М.
здобувач вищої освіти першого (бакалаврського) рівня
спеціальності 193 «Геодезія та землеустрій»
Науковий керівник: канд. с-г. наук, асистент Трач І. В.
Подільський державний аграрно-технічний університет
Кам'янець-Подільський, Україна

ЗЕМЕЛЬНА РЕФОРМА: ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ АГРАРНОЇ ЕКОНОМІКИ

Світовий досвід формування аграрної економіки чітко змодельовав

систему, в якій ринкові земельні відносини займають вагому складову сучасного розвитку. Сьогодні Україна здійснює певні заходи, щоб відповідати принципам міжнародної економічної інтеграції, про що зокрема визначено й угодою про євроінтеграцію, яка передбачає гармонізацію ринкових відносин на умовах економічної ідентичності. Особливо це важливо для розкриття потенційних можливостей вітчизняного сільського господарства, де землі сільськогосподарського призначення повинні виступати найвагомим не тільки виробничим, а й економічним фактором конкурентного розвитку аграрної економіки.

Крім того, на сьогодні стає все більш очевидним, що земельні сільськогосподарські ресурси України набувають важливого стратегічного значення не лише для задоволення національних інтересів, але і для світового співтовариства з метою розв'язання глобальних проблем продовольчого забезпечення.

Розвиток ринкових земельних відносин в Україні поки що залишається найбільш законсервованим, що порушило системність та комплексність ринкових перетворень, загальмувало дію взаємопов'язаних синергетичних чинників розвитку аграрної сфери. Разом з іншими негативними факторами такі системні неузгодженості стримують розвиток не тільки сільського господарства, але і стали гальмом для вирішення соціально-економічних проблем сільського населення, спричиняють занепад сільських територій.

На сьогодні бачення розвитку ринкових земельних відносин окремими політиками і деякими аграрниками в основному сконцентровано на купівлі-продажу земель сільськогосподарського призначення.

Досвід розвинених країн, сучасні тенденції розвитку сільського господарства та сільських територій України чітко вказують, що запровадженню ринкового обігу земель сільськогосподарського призначення повинно передувати створення сприятливих умов для розвитку аграрної економіки, особливо в питаннях зваженого оподаткування, ефективних ринкових механізмів державної підтримки аграрного підприємництва,

іпотечного кредитування, формування ринкової інфраструктури, недопущення монопольних проявів, суттєвого обмеження тінізації аграрного ринку, максимального сприяння розвитку виробничої й обслуговуючої кооперації, страхування сільськогосподарських ризиків та інших складових ринкового розвитку.

Одночасно особливої уваги вимагає застосування жорстких механізмів державного регулювання з охорони й ефективного використання земель, посилення громадського контролю за ринковими відносинами та інших важливих чинників. Зважаючи на загрози від не виваженого запровадження ринкового обігу земель сільськогосподарського призначення, виходячи із сучасних тенденцій земельних відносин дуже важливим вбачається пошук оптимальних рішень з урахуванням кращого світового досвіду та національних особливостей, із раціональним поєднанням ринкового і державного регулювання, недопущення спрощеного підходу до реалізації важливого етапу земельної реформи.

Проте, протягом останніх років відбулося погіршення економічного середовища для функціонування суб'єктів аграрного ринку, суттєве обмеження державного стимулювання. Практично призупинено розвиток ринкових земельних відносин, як це вимагав прийнятий у 2001 році Земельний кодекс України, що стало перепорою в застосуванні ринкових механізмів фінансового забезпечення розвитку аграрного сектору економіки.

У результаті, незважаючи на відносне зростання агропромислового виробництва, сьогодні в Україні склався специфічний уклад сільськогосподарської діяльності – від надзвичайно великих виробників, які вбачають певні ризики в розвитку земельної реформи, до фермерів, особистих селянських господарств та інших дрібних виробників, для яких держава не створила умови для саморозвитку, що, зокрема, призводить до втрати робочих місць та занепаду українських сіл. Порушення принципів системного реформування також призвело до прогресування монополізму не тільки на ринках продукції сільського господарства, але і ринках матеріально-технічних і

фінансових ресурсів, експортно-імпортової діяльності, формування однобічного сировинного експорто-орієнтованого агропромислового виробництва, появи значної кількості «паразитуючих» посередників, блокування розвитку обслуговуючої сільськогосподарської кооперації з одночасним пригніченням дрібнотоварного виробника, який в основному працює для задоволення потреб внутрішнього продовольчого ринку. А, в цілому, це стало причиною спотворення ще не усталеної конкуренції та викривлення структури аграрної економіки. У таких умовах розраховувати на збалансований розвиток аграрного ринку неможливо. Але найбільш загрозливим є те, що до цього часу не сформовано ефективного землевласника, не вирішено питання ощадливого, раціонального й екологічно безпечного використання земельних ресурсів.

Разом із тим стаття 14 Конституції України чітко вимагає від держави гарантовано забезпечити охорону земель, які визначено основним національним багатством. Самоусунення держави від виконання своїх конституційних обов'язків з охорони земель є фатальною помилкою, що в майбутньому вимагатиме пошуку значних обсягів додаткового фінансування, політичних та організаційних заходів.

Загалом, є обґрунтована впевненість, що системне запровадження в Україні ринкового обігу земель сільськогосподарського призначення на основі сприятливого економічного середовища з використанням кращого світового досвіду створить необхідні умови для економічних і земельних відносин з метою запобігання зловживань і посягань на земельну власність, встановлення реальної вартості українських чорноземів, справедливої орендної плати та виваженого оподаткування, раціонального землекористування, відтворення родючості ґрунтів і збереження земель, використання капіталізованих земельних ресурсів як важливого ринкового інституційного інструменту для конкурентного розвитку аграрного сектору економіки та сільських територій.

Список використаних джерел

1. Хвесик М. А., Голян В. А., Крисак А. І. Інституціональні трансформації та фінансово-економічне регулювання землекористування в Україні : монографія. Київ : Кондор, 2007. 522 с.
2. Данилішин Б.М. Рентні відносини в системі модернізації національного господарства / За ред. Б. М. Данилішина. Київ : РВПС України НАН України, 2007. 518 с.
3. Кінаш І.А. Вторинне ресурсокористування, як чинник ефективної ресурсоощадної діяльності. *Економічний форум*. Вип. 1, Луцьк : ЛНТУ, 2016. С.104-108.
4. Dudge J. Agreement and the Stability of Democracy. Chicago, 1970. P. 175-176.
5. Лаврук В. В., Покотильська Н. В., Лаврук О. С. Завдання сучасного землеустрою в системі управління земельними ресурсами та землекористуванням. *Агросвіт*. 2019. № 3. С. 3-10.

Ковальов В.В

*здобувач вищої освіти першого (бакалаврського) рівня спеціальності «Геодезія, картографія та землеустрій»
Науковий керівник: канд. екон. наук., доцент Ковалишин О. Ф
Львівський національний аграрний університет,
Львів, Україна*

РЕЄСТРАЦІЯ ЗЕМЕЛЬНИХ ДІЛЯНОК

В даному дослідженні проведено аналіз реєстрації земельних ділянок в Україні в період з 1992 р. до 2019 р. та порівняння з системою реєстрації земельних ділянок деяких країн Європи та Сполучених Штатів Америки.

З 1992 р. по 2012 р. виділили три основних правостановлюючих документи:

1. Державний акт на земельну ділянку рожевого (червоного) кольору, який з 1992 по 2001 рр. діяв в Україні.
2. Державний акт в період 2002-2008 рр., зеленого кольору.
3. Остання версія державного акту, синього кольору, діяла до 2012 року.

З 2013 року набрали чинності низка законів, відповідно до яких було розділено поняття реєстрації даних щодо земельної ділянки в кадастрі та